

**บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา**
**Roles in Academic Administration of School Administrators under
The Songkhla Primary Educational Service Area Office**

ไกรวัลย์ รัตนะ
Kraiwan Rattana

**วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่**
**Master of Education Thesis in Educational Administration
Hatyai University**

2557

ชื่อวิทยานิพนธ์: บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา
ชื่อนักศึกษา: นางไกรวัลย์ รัตนะ
รหัสประจำตัวนักศึกษา: 5519050014
สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา
คณะกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.รพีพรรณ สุวรรณัญญ์ โชติ
ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย
ปีการศึกษา 2556
คำสำคัญ: บทบาท, การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา และรวบรวมปัญหา ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 362 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ที่มีขนาดต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่แตกต่างกันตามประสบการณ์ในการทำงาน

3. ปัญหาที่พบในการบริหารงานวิชาการ คือ สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกด้าน และไม่สามารถกระจายงานให้เท่าเทียมกัน ระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลในสถานศึกษายังไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง โดยมีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างชัดเจน และให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายงานอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ ติดตาม และรายงานผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง

Thesis Title: Roles in Academic Administration of School Administrators under
The Songkhla Primary Educational Service Area Office

Student's Name: Mrs. Kraiwan Rattana

Student's ID No.: 5519050014

Major Field: Educational Administration

Thesis Advisors: Associate Professor Dr. Rapeepun Suwannatachote
Dr. Rujirapun Kongchuay

Academic Year: 2013

Key word: Roles, Academic Administration, Administrators

Abstract

The objective of this research were: 1) To study and compare the roles in the academic administration of the school administrators under the Songkhla Primary Educational Service Area Office as perceived by administrators and teachers, by their statuses, qualifications, work experiences and school's sizes; and 2) To collect the problems and suggestions regarding such roles. The sample for this research was a group of 362 school administrators and teachers under the Songkhla Primary Educational Service Area Office, in the academic year 2556. The data in this study were collected by questionnaire, and analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Scheffe' Method.

The results of the research were as follows:

1. The opinions of the school administrators and teachers towards the roles in academic administration both overall and in most individual issues were at high level. The opinions towards supervision, monitoring and reporting of the academic evaluation, were at the moderate level.

2. The opinions of the school administrators and teachers were different depending on their statuses, qualifications and school sizes. The difference was found to be at .01 significance level. The opinions were not statistically different by work experiences.

3. Regarding the problem of academic administration, it was found that each school has formulated the policy, plan and project. However, they could not be practically implemented in all aspects. School administrators could not distribute all tasks equally to subordinates. The systems of supervision, monitoring and evaluation in school were not clear and lacked continuity. It was therefore recommended that the administrators should set a policy, plans and projects systematically, so that they could be implemented in practice; pay equal attention to all sectors; establish a committee for continuous monitoring and reporting assessment results.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความพยายามอุตสาหะที่ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าจนประสบความสำเร็จ โดยผู้ที่มีส่วนสำคัญในความสำเร็จครั้งนี้ คือ ครู ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.รพีพรรณ สุวรรณฉวีโชติ ประธานกรรมการที่ปรึกษา และ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้โอกาส ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ คอยชี้แนะแนวทางทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย อีกทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย รัตนาภิรมวรส ประธานคณะกรรมการสอบ และ ดร.เมธี คิสวัสดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้มุมมอง ข้อคิดเห็น และคำแนะนำต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ดร.นงนภัสส์ มากชูชิต อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา คุณรัตนา ชื่นจ้าย ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 และคุณกวิสรา มั่นคง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านควนจีแรด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุน และให้ความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และบุคลากรของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจ ทำให้ผู้วิจัยมีร่างกายและแรงใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้ามาศึกษาในสถาบันแห่งนี้

ไกรวัลย์ รัตนะ

2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(5)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญ.....	(8)
รายการตาราง.....	(10)
รายการภาพประกอบ.....	(13)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐาน.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....	19
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 วิธีการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือในการวิจัย.....	43
วิธีสร้างเครื่องมือ.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
	(8)

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4 ผลการวิจัย.....	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน.....	58
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาท การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา.....	50
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาด สถานศึกษา.....	58
ตอนที่ 4 ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา.....	69
5 การสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	76
การอภิปรายผลการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	94
ประวัติผู้วิจัย.....	119

รายการตาราง

	หน้า
ตาราง	
1 เปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ระหว่างปีการศึกษา 2554 และปีการศึกษา 2555 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา.....	3
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา.....	42
3 ลักษณะทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน.....	49
4 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวม.....	50
5 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา รายข้อ ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ.....	51
6 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา รายข้อ ด้านการประสานงานวิชาการ.....	52
7 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา รายข้อ ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ.....	54
8 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา รายข้อ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ.....	55

รายการตาราง (ต่อ)

หน้า

ตาราง

9	ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา รายชื่อ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ.....	57
10	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามสถานภาพ.....	58
11	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	60
12	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	61
13	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	62
14	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	63
15	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่โดยภาพรวม.....	64

รายการตาราง (ต่อ)

หน้า

ตาราง

16	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาท การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการประสานงานวิชาการ.....	65
17	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาท การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ.....	66
18	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาท การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ.....	67
19	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาท การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมิน งานวิชาการ.....	68
20	ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาท การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา.....	69
21	ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม.....	112
22	ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยภาพรวมและรายด้าน.....	118

รายการภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ

- 1 โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สงขลา..... 34

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องตระหนักและดำเนินการอย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้และพึ่งพาตนเองได้ มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โรงเรียนซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ จึงต้องพัฒนาองค์กรให้พร้อมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ในการจัดการศึกษานั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 34) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ในภารกิจของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านนี้ การบริหารวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาทุกระดับ ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ นั้นเป็นเพียงปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือภารกิจหลักของสถานศึกษา และมุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 35)

การบริหารงานวิชาการ จึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานั้น ครอบคลุมขอบข่ายงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา

การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ตลอดจนการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 35-36) ซึ่งการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารเป็นผู้แปลนโยบายการศึกษาของรัฐไปสู่การปฏิบัติ เป็นผู้ที่จะทำให้ผลของการพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของจินดา อุศมาน (2548: 19-20) ที่สรุปความสำคัญของงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจ เป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องใส่ใจและตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้รับความไว้วางใจ การยอมรับนับถือจากชุมชน สังคม อันจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด และในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา และต้องคำนึงถึงบุคลากร ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร ให้การส่งเสริมสนับสนุนและดูแลเอาใจใส่ด้วยความยุติธรรมเสมอภาค

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาทุกระดับประสบปัญหาสำคัญคือผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ หลักสูตรมีสาระเนื้อหาแน่นเกินไป และใช้เหมือนกันหมดโดยไม่คำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอนยังยึดหลักการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียน เน้นการท่องจำมากกว่าการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาจากสถานการณ์หรือประสบการณ์จริง หนังสือเรียนเป็นเพียงแบบฝึกหัดที่มีคำตอบเพียงคำตอบเดียวแทนที่จะเป็นคำถามแบบปลายเปิด ครูผู้สอนยังยึดติดกับวัฒนธรรมการสอนแบบเดิม ๆ ทั้งที่หลักสูตรปัจจุบันเน้นการคิดวิเคราะห์ แต่วิธีสอนยังไม่สอนให้ผู้เรียนมีทักษะดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วน ยังไม่ได้รับการอบรมให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน ทำให้ขาดทักษะในการบริหารและการจัดการด้านการศึกษา(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 10)

ผลวิจัยการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ พ.ศ.2554 (TIMSS 2011) พบว่าระดับคะแนนของนักเรียนไทย อยู่ในระดับแย่ เนื่องจากครูไทยขาดความมั่นใจและความพร้อมในการเตรียมการสอนอยู่ในระดับต่ำ (ปรีชาญู เดชศรี, 2555) นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพการศึกษายานอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของสำนักงานรับรองมาตรฐาน

และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ประจำปีงบประมาณ 2554 โดยภาพรวมทั้งประเทศ สรุปได้ว่าสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 2,295 แห่ง ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ (ชาตุนรงค์ พรุ่งโรจน์, 2555) และเมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ระหว่างปีการศึกษา 2554 และปีการศึกษา 2555 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ใน 5 กลุ่มสาระหลัก โดยจำแนกคะแนนเฉลี่ยร้อยละในระดับจังหวัด และระดับประเทศ ปรากฏผล ดังนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ระหว่างปีการศึกษา 2554 และปีการศึกษา 2555 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

กลุ่มสาระ/สาระ	ปีการศึกษา 2554		ปีการศึกษา 2555		ค่าพัฒนา	
	จังหวัด	ประเทศ	จังหวัด	ประเทศ	จังหวัด	ประเทศ
ภาษาไทย	47.95	50.04	46.73	45.68	-1.22	-2.27
สังคมศึกษา	50.74	52.22	45.72	44.23	-5.02	-6.51
ภาษาอังกฤษ	33.82	38.37	36.89	36.99	3.07	-1.38
คณิตศาสตร์	49.80	52.40	36.16	35.77	-13.64	-16.63
วิทยาศาสตร์	38.78	40.82	38.03	37.46	-0.75	-3.36

ที่มา: รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 และปีการศึกษา 2555

จากตารางจะเห็นว่าผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละลดลงทุกกลุ่มสาระในระดับประเทศ และลดลง 4 กลุ่มสาระ ในระดับจังหวัด ซึ่งผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวอาจเป็นเครื่องชี้วัดได้ว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนลดต่ำลง สอดคล้องกับผลการวิจัยปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเรวัตี เขาวนาลัย (2546) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับงานวิชาการ และผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอน และควรเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง

และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น และจากรายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสกุล หมื่นสุข (วารกรณ์ จินดาพล. 2550; อ้างอิงจาก สกุล หมื่นสุข. 2548) พบว่าผู้บริหารยังให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการไม่มากนัก และยังมีปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง ซึ่งน่าจะมีผลกระทบต่อคุณภาพของผลผลิตได้ ปัญหาเหล่านี้ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการแก้ไขย่อมจะทำให้คุณภาพทางการศึกษาดีขึ้น นอกจากนี้จากการรายงานผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา (แผนกลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา. 2555) พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นรับการประเมินมากกว่าการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในการประเมินผลการปฏิบัติงานแต่ละครั้งผู้บังคับบัญชา ไม่ได้สะท้อนข้อดีของผู้ใต้บังคับบัญชา การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในระดับปฏิบัติ และยังไม่ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติจริง และที่สำคัญสถานศึกษาขาดการประสานงานและการบริหารจัดการระหว่างกลุ่มในด้านวิชาการ

จากปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพนั้น มิใช่เพียงแต่ครูผู้สอนเท่านั้นที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้ ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาทุกระดับ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษามบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดส่งผลต่อคุณภาพของครูผู้สอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณภาพของผู้เรียน ตามลำดับ นอกจากนี้งานวิจัยยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการแก้ปัญหา การกำหนดนโยบาย และการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

2. เปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยจำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

3. รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

สมมติฐาน

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ด้านความรู้

1.1 ทราบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

1.2 ทราบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยจำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

1.3 ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษามบทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามกรอบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา นิติบุคคลที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 33-38)

- 1.1 ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ
- 1.2 ด้านการประสานงานวิชาการ
- 1.3 ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ
- 1.4 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนในงานวิชาการ
- 1.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมินงาน

วิชาการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 473 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 473 คน และครูผู้สอน จำนวน 5,722 คน รวมทั้งสิ้น 6,195 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา. 2556)

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2556 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครีจซีและมอร์แกน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 303; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan. 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน และครูผู้สอน จำนวน 330 คน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน โดยใช้วิธีการเทียบสัดส่วนจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ประกอบด้วย

3.1.1 สถานภาพ

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 วุฒิทางการศึกษา

3.1.2.1 ปริญญาตรี

3.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่ง ณ สถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่

ในปัจจุบัน

3.1.3.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.3.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.1.4 ขนาดสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ได้แบ่งขนาดสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) จำแนกเป็น 4 ขนาด คือ

3.1.4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน

1 - 120 คน

3.1.4.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน

121 - 600 คน

3.1.4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน

601 - 1,500 คน

3.1.4.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน

1,501 คนขึ้นไป

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมารวมกัน เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนน้อย

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ

3.2.2 ด้านการประสานงานวิชาการ

3.2.3 ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ

3.2.4 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนในงานวิชาการ

3.2.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผล การประเมินงานวิชาการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามกรอบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษานิเทศก์ที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 จำนวน 5 ด้าน โดยแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนประกอบด้วย

1. สถานภาพ
  - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.2 ครูผู้สอน
2. วุฒิทางการศึกษา
  - 2.1 ปริญญาตรี
  - 2.2 สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ในการทำงาน
  - 3.1 ต่ำกว่า 10 ปี
  - 3.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป
4. ขนาดสถานศึกษา
  - 4.1 ขนาดเล็ก
  - 4.2 ขนาดกลาง
  - 4.3 ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546)

1. ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ
2. ด้านการประสานงานวิชาการ
3. ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ
4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนในงานวิชาการ
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังต่อไปนี้

บทบาท หมายถึง แบบแผนพฤติกรรม แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ หรือการกระทำต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาตามกรอบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษานิติบุคคลที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งวัดจากระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2556

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2556

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามกรอบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษานิติบุคคลที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

1. **ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ** หมายถึง การกำหนดนโยบาย กรอบทิศทางการบริหาร เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเป็นเครื่องชี้นำการกำหนดแนวทางการปฏิบัติจากปัจจุบันสู่อนาคต มีหลักและแนวทางการดำเนินงานที่ประกันความสำเร็จทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่ชัดเจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

2. **ด้านการประสานงานวิชาการ** หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคคลภายในและภายนอกองค์กรเพื่อให้เกิดความคิด ความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องทั้งเวลา และกิจกรรม ที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมานฉันท์ และมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นไม่เกิดการทำงานซ้ำซ้อน ขัดแย้ง หรือเหลื่อมล้ำกัน

3. **ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ** หมายถึง การส่งเสริม ช่วยเหลือ ปรีกษา แนะนำ สั่งการ ประสานกิจกรรม การติดต่อ การมอบหมายภารกิจต่างๆ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือแผนที่วางไว้

4. **ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนในงานวิชาการ** หมายถึง การให้ความสำคัญ และการขยายขอบเขตการบริหารงานวิชาการ ให้ดีมีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุน ด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ บุคลากร ความรู้ โอกาสและกำลังใจ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ว่าเป็นรูปธรรม สามารถจะดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มั่นคง และยั่งยืน

5. **ด้านกรนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ** หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดระเบียบ หรือแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการอย่างชัดเจน ตลอดจนการเปิด โอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้างที่ปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2556

วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2556

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนปฏิบัติ หน้าที่ในสถานศึกษาปัจจุบัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

ขนาดสถานศึกษา หมายถึง ขนาดโรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปัจจุบัน โดยแบ่งตามเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 3. 2555; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549) จำแนกเป็น 4 ขนาด คือ

1. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1 - 120 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121 - 600 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 601 – 1,500 คน
4. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1,501 คนขึ้นไป

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมารวมกัน เนื่องจากโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนน้อย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย เนื้อหาสาระ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
  - 1.2 หลักการบริหารสถานศึกษา
  - 1.3 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.4 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
  - 2.1 ความหมายของงานวิชาการ
  - 2.2 ความสำคัญของงานวิชาการ
  - 2.3 การบริหารงานวิชาการ
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา
  - 3.1 ความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา
  - 3.2 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา
  - 3.3 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา
  - 3.4 การบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลาย ๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและให้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม (สมศักดิ์ คงเที่ยง. 2542: 1)

การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2542: 6)

สถานศึกษา หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย วิทยาลัยชุมชน สถาบันหรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและตามประกาศกระทรวง (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 2547: 23)

ดังนั้น การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้หากสถานศึกษามีความสามารถที่จะบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิผลได้ ย่อมส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติด้วย ซึ่งมีผู้ให้ความหมายและความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

วิโรจน์ สารัตนะ (2542: 11) อธิบายว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่ ที่มุ่งให้สังคมทุกส่วนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้กระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความคล่องตัวและตัดสินใจดำเนินงานในขอบเขตที่รับผิดชอบโดยให้ประชาชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

สุรพล พุฒคำ (2544: 30) เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นการจัดหาวิธีการที่ทำให้บุคลากรเกิดความพอใจในการปฏิบัติงาน โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ โดยมีตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 8) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อการบริหารส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีจะต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด

และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

จากความหมายของการบริหารสถานศึกษา ดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และองค์คณะบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชน ในอันที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

หลักการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษามีหลักการสำคัญ ๆ ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 9) กล่าวว่าผู้บริหารมีหน้าที่ในการนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสม มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรคำนึงถึงหลักการบริหาร ดังนี้

1. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารจะต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสม
2. ต้องมีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการ งานที่สมควรมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี
3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใด ควรจะได้มีการประเมินผลและติดตามผล เพื่อจะได้แนวทางในการปรับปรุงงานได้ดีขึ้น การทำงานที่ขาดการประเมินผล จะไม่ช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา

อัจฉรา โพธิยานนท์ (2542: 94) กล่าวว่าหลักในการบริหารงานอย่างกว้าง ๆ มี 3 ประการ คือ

1. หลักความเสมอภาค โดยเน้นความเสมอภาคในด้านคุณภาพมากกว่าด้านโอกาส
2. หลักประสิทธิภาพ ความมีประสิทธิภาพในการบริหาร การจัดสรรและการใช้ทรัพยากร ที่มีจำกัดให้บรรลุจุดประสงค์ของหน่วยงาน
3. หลักประสิทธิผล หมายถึง หลักการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและให้บรรลุจุดประสงค์ของหน่วยงาน

มานิตย์ คณะวาปี (2546: 26) กล่าวว่า ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานจะต้องทำหน้าที่ประจักษ์ไวทยากร (Conductor) ของวงออร์เคสตรา (Orchestra) โดยทำหน้าที่เป็นผู้นำ

ในการใช้ศักยภาพของบุคลากรให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารโรงเรียนมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะปัจจุบันเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษาและการบริหารการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ ต้องรู้จักใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผล คุณภาพดังกล่าวขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารที่มีสามัญสำนึกเพียงว่า มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น จะไม่ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพ หรือเกิดทักษะในการบริหารงานแต่อย่างใด ในทำนองเดียวกัน ผู้บริหารที่สามารถปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญและงานนั้นๆ มีประสิทธิภาพ ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีทักษะในการบริหารงาน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่จะผลักดันกิจกรรมต่างๆ ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 13) กล่าวถึงกระบวนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลว่าต้องนำหลักการ ซึ่งว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่าธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน ในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

จากคำอธิบายข้างต้นสรุปได้ว่า ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดหลักการบริหารงานบริหารคน การนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน ตลอดจนการรู้จักใช้ศาสตร์ และศิลป์ในการบริหารงาน และเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อบริหารสถานศึกษาให้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 33-38) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้

มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. การบริหารงบประมาณ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

3. การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อดำเนินการด้านบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสรระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนามีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. การบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบองค์กร ให้บริการงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐานคุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการบริหารการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาให้สถานศึกษาใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความ โปร่งใส ความรับผิดชอบ ที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงาน 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ผู้บริหารต้องบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพทันต่อความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการสมัยใหม่ บริหารด้วยความ โปร่งใส ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษามิงานวิจัยหลายชิ้นได้ระบุตรงกันว่า ผู้บริหารที่ให้ความเอาใจใส่ต่องานวิชาการ ทุ่มเทให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรมและมีภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา

ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี บุคลากรได้รับการพัฒนาและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน (รุ่ง แก้วแดง. 2545) นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ธีระ รุณเจริญ, ปราชญา กล้าพจัญ และสัมมนา ธรนิษฐ์ (2547: 36-39) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำ การเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และสนับสนุน การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มีการวางแผนนโยบายและ ยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างอิสระ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร และบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดย เน้นการมีส่วนร่วมของคณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา บุคคลและหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ ครู บุคลากร พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านวิชาการ อาทิ การจัดสื่อต่าง ๆ เช่น ตำรา เกม เทคโนโลยี ช่วยการเรียนการสอน อุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนการให้บริการและการจัดสภาพแวดล้อม แห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และ จัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียน และรู้จักแสวงหาความรู้

4. การประสานความสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการประสานงานและสร้างสรรค์ ความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายผู้ให้การสนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ บุคคล อาทิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียน ต้องการมาช่วยพัฒนาโรงเรียน ทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์การเรียน การสอน อุปกรณ์กีฬา สื่อ เกม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

5. ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา ครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม เข้าร่วมสัมมนา และ ทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้า ของโลก และสามารถนำมาประยุกต์ และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริม การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาแหล่งอื่น ๆ ตามเหมาะสม

6. การสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มิที่ทัศนคติเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยึดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่น และเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่างๆ ให้ความสำคัญ

ในความพยายามของทีมงาน และสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่างๆ อาทิ การแสดงความขอบคุณ การเผยแพร่ผลงานของทีมงานและการยกย่องให้รางวัล

7. การประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล โดยการส่งเสริมการประเมินผลในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินภายนอก มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนของครูและทีมงาน รวมทั้งผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัยด้วย

9. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับงานด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ โดยวิธีการที่หลากหลายเพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างการมีส่วนร่วมมากขึ้น

10. การส่งเสริมเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งในและต่างประเทศให้สอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548: 56) ได้กำหนดข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 ในหมวด 2 มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. กิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพให้เต็มศักยภาพ
2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาบุคลากรผู้เรียน และชุมชน
3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ
4. พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง
5. พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นตามลำดับ
6. ปฏิบัติงานขององค์กร โดยเน้นผลถาวร
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
9. ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์
10. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
11. เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ
12. สร้างโอกาสในการพัฒนาทุกสถานการณ์

แมคเคลีย์รี และเฮนเคลย์ (สมบูรณ์ ชูวสินธุ์. 2539: 12; อ้างอิงจาก McCleary & Hencley. 1970) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่วางแผนนโยบายทางการศึกษา คือ การกำหนดนโยบายที่ตอบคำถามว่า ผู้เรียน คือ ใคร จะสอนอะไรแก่ผู้เรียน บริการทางการศึกษาที่จัดให้มีอะไรบ้าง เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางและนโยบายทางการศึกษา และการบริหารเป็นงานแปลงนโยบายออกมาเป็นกิจกรรมของสถานศึกษา ซึ่งจะต้องทำงานร่วมกับครู และเป็นงานเทคนิคการจัดทำตารางสอน การมอบหมายงาน การอำนวยความสะดวก การนิเทศ การงบประมาณ การควบคุมตรวจสอบ ซึ่งเป็นงานส่งเสริมการเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และงานบริการ

กริฟฟิธส์ และคณะ (งามพิศ คุณสอน. 2542: 71; อ้างอิงจาก Griffiths and other. 1962: 172) กล่าวว่าภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษามี 4 ประการ ดังนี้

1. การปรับปรุงโปรแกรมการศึกษา
2. การคัดเลือกและพัฒนาบุคลากรด้านต่าง ๆ
3. การทำงานร่วมกับชุมชน
4. การจัดการกิจของหน่วยงานทางการศึกษาทั้งหมด

ฮาร์ท และควิน (อาคม วัชรสง. 2547: 71-72; อ้างอิงจาก Hart & Quinn. 1993: 543-575) กล่าวถึงบทบาทของผู้ผู้นำไว้ 4 บทบาท คือ

1. กำหนดวิสัยทัศน์ ผู้นำทางการศึกษาจะต้องเป็นคนฉลาด มีความคิดก้าวไกลกว่าคนทั่วไป ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากที่เป็นอยู่ไปในทางที่ควรจะเป็น
2. กระตุ้นจูงใจ ผู้นำทางการศึกษาจะต้องกระตุ้น จูงใจ ผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ซึ่งการกระตุ้นจูงใจต้องอาศัยทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน
3. นักวิเคราะห์ ผู้นำทางการศึกษาต้องรู้จักวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์งาน แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติแต่ละวัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อผู้นำทางการศึกษา เพราะปัจจุบันการบริหารงานทางการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
4. วางแผนงาน ผู้นำทางการศึกษาจะต้องวางแผนงานเกี่ยวกับบุคคล วิชาการ อาคาร สถานที่ งบประมาณการเงิน ธุรการ กิจกรรมนักเรียน และความสัมพันธ์ โรงเรียนกับชุมชน ยิ่งในปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาจะเป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้บริหารยังต้องให้ความร่วมมือกับบุคลากรของโรงเรียนและชุมชนในการวางแผนงาน โรงเรียน

คราจิวสกี มาดิน และวอลเดน (อรุณวรรณ นาคทองดี. 2549: 31; อ้างอิงจาก Krajewski, Martin & Walden. 1983) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่สำคัญของผู้บริหารการศึกษาไว้ ดังนี้

1. จัดคนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานให้เพียงพอกับภารกิจของสถานศึกษา

2. เป็นผู้นำพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งต้องอาศัยการพัฒนาปรับปรุง ให้เป็นครูมืออาชีพ
  3. เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร โดยมีการประเมินหลักสูตร ปรับปรุงเนื้อหา ปรับปรุงสื่อ ปรับปรุงตารางสอนของครู ปรับปรุงวิธีการสอนและกิจกรรม
  4. จัดบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน
  5. จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนเพื่อให้มีความสามารถด้านสังคม การทำงาน และการเป็นผู้นำ
  6. มีการประเมินครูอาจารย์เป็นระยะ
  7. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
  8. บริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
  9. ดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณ ด้วยการจัดขอ จัดหา และใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีผลต่อคุณภาพการศึกษา
  10. จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
- ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และคอยประสานความร่วมมือภายในและภายนอกองค์กร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนด

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ความหมายของงานวิชาการ

ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของงานวิชาการไว้หลากหลาย ดังนี้

รุ่ง ลอยเลิศ (2543: 20) อธิบายว่างานวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทุกอย่างภายในโรงเรียนให้เกิดความรู้และพัฒนาการศึกษาของเด็ก

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546: 2) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิชาการ คือ งานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน การจัดสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การวัดผลและประเมินผล การประกันคุณภาพ รวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

จากความหมายของนักวิชาการที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า งานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกอย่างภายในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น การพัฒนาหลักสูตร วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา และงานอื่น ๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนกับงานวิชาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ความสำคัญของงานวิชาการ

งานวิชาการ ถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญยิ่ง ถือเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการเป็นสำคัญ ส่วนงานอื่นๆ เป็นงานส่งเสริมการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่งานวิชาการ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้น การพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิต ตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม

2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมากปริมาณงานด้านอื่นๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย

3. งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียนไม่ว่าจะเป็นในรูปของงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของโรงเรียน โรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณงานด้านวิชาการ

4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาวิธีการ และผลผลิตของระบบงานวิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น

5. งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ

นอกจากนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 35) ได้กำหนดให้งานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการ

ของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมบังคับบัญชา การวินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญของงานวิชาการดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า งานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นตัวกำหนดปริมาณงานของสถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากร และเป็นตัวบ่งบอกถึงคุณภาพของสถานศึกษา ตลอดจนการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรด้วย

การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 2) ได้กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการไว้ว่า ถ้ามองในด้านกระบวนการทำงานแล้ว หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารวิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา เป็นต้น

กมล ภูประเสริฐ (2545: 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

รูจี้ร์ กู่สาระ และจันทรานี สงวนนาม (2545: 56) ได้ให้ความหมายของ การบริหารงาน วิชาการว่า หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนา การเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

โรเบิร์ต.เฮส.ฟิสเตอร์ (สันติ บุญภิรมย์. 2547: 4; อ้างอิงจาก Robert S. Fiste. 1957: 214) ได้กล่าวเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบทางวิชาการ เริ่มตั้งแต่ กำหนดปรัชญา และจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของโรงเรียน โดยคำนึงถึงบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ของ ชุมชนเป็นพื้นฐาน รวมทั้งการประเมินผล โปรแกรมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และกิจกรรมทุกอย่างที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ตลอดจนการวัดผลเพื่อติดตามการเรียนการสอนให้ดำเนินการไปด้วยดี

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษานิติบุคคลที่จัด การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 จำนวน 5 ด้าน และได้กำหนดใ้งานทั้ง 5 ด้าน ครอบคลุมขอบข่ายงานวิชาการ 12 งาน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 32-38)

1. ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การกำหนด นโยบาย กรอบทิศทาง การบริหาร เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนด และเป็นเครื่องชี้นำการกำหนดแนวทางการปฏิบัติจาก ปัจจุบันสู่อนาคต มีหลักและแนวทางการดำเนินงานที่ประกันความสำเร็จทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ที่ชัดเจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

2. ด้านการประสานงานวิชาการ หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา กับบุคคลภายในและภายนอกองค์กรเพื่อให้เกิดความคิด ความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงาน ให้สอดคล้อง ทั้งเวลา และกิจกรรม ที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมานฉันท์ และมี ประสิทธิภาพเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่เกิดการทำงานซ้ำซ้อน ขัดแย้ง หรือเหลื่อมล้ำกัน

3. ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ หมายถึง การส่งเสริม ช่วยเหลือ ปรีกษา แนะนำ สั่งการ ประสานกิจกรรม การติดต่อ การมอบหมายภารกิจต่างๆ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการ สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือแผนที่ตั้งไว้

4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนในงานวิชาการ หมายถึง การให้ความสำคัญและ การขยายขอบเขตการบริหารงานวิชาการให้ดี มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุน ด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ บุคลากร ความรู้ โอกาสและกำลังใจ เพื่อให้บรรลุผล ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ว่าเป็นรูปธรรม สามารถจะดำเนินการได้อย่าง ต่อเนื่อง มั่นคงและยั่งยืน

5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดระเบียบ หรือแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล

และรายงานผลการประเมินงานวิชาการอย่างชัดเจน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการทำงานของบุคลากรทุกคน ในสถานศึกษาและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

ในการบริหารงานวิชาการซึ่งสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทต้องดำเนินการให้ประสบความสำเร็จทั้ง 5 ด้าน มีขอบข่ายงานวิชาการ คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทยพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 34) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกนกลาง กระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานภาพปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชน และท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระ ทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตร ให้เหมาะสม

1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.7 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

จากแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวมา จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดหาคู่มือ แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อบริการแก่ครูและบุคลากร ตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ประเมินผลการใช้

หลักสูตรและนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมิน ผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งการนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้การดำเนินงาน บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ถือเป็นหน้าที่หลักและมีความสำคัญยิ่งสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ธเนศ ขำเกิด (2541: 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ว่าความสำคัญของการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่ตัวเนื้อหา แต่อยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ (Process) เป็นการเรียนรู้วิธีที่เรียน (Learn How to Learn) และคุณลักษณะของบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่เป็นผลผลิตจากกระบวนการ ดังกล่าว คือ การเป็นบุคคลที่มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีทักษะทางสังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการสื่อสาร ทักษะในการแก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 34) ได้กล่าวถึงแนวการปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การส่งเสริมให้รัก การอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศ ที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม จากแนวปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่าผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้ที่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนา และส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนการนิเทศ กำกับ ติดตามการสอน ของครูอย่างกัลยาณมิตร รวมทั้งการพัฒนา ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

3. การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมทางวิชาการที่จะทำให้ทราบว่าการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหา อุปสรรค ข้อบกพร่อง และข้อจำกัดในเรื่องใดอย่างไร อันจะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ ดียิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 35) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผล ดังนี้

3.1 กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน

3.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.5 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

จากแนวปฏิบัติในด้านการวัดผลประเมินผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจะต้องดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลร่วมกับครู และฝ่ายวิชาการ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่คณะครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง จัดประชุมอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจใน การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการควบคุม ติดตาม การประเมินผลและนำผลการประเมิน มาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติการในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่ง สุกัน เทียนทอง (2546: 29) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีขอบเขตอยู่ที่การแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพให้ครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และให้สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้อให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (5) ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 30 ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยมีครูเป็นผู้

ปฏิบัติการวิจัยเรียกว่า ครูนักวิจัย (Teacher as Researcher) ซึ่งจะต้องมีพันธกิจ (Mission) ที่ต้องค้นหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาต่อไป โดยมีแนวทางในการปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 35) ดังนี้

4.1 ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา

4.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานและสถาบันอื่น

จากแนวทางการปฏิบัติในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สนับสนุนสื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย ให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จัดให้มีคู่มือ เอกสารเพื่อประกอบการจัดทำวิจัยให้แก่บุคลากรในโรงเรียน และสนับสนุนให้ครู นำเสนอผลงานการวิจัยต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สื่อ และนวัตกรรม หมายถึง สิ่งที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา หรือพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม โดยต้องสอดคล้องกับปัญหาหรือแนวทางการพัฒนา มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียน (สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์. 2546: 8)

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 36) จึงกำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ดังนี้

5.1 ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ

5.2 ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน และพัฒนา งานด้านวิชาการ

5.3 จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ

5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่น

5.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากแนวปฏิบัติในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องสำรวจความต้องการของครูในการใช้วัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน จัดหาวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนมาบริการอำนวยความสะดวกแก่ครู ส่งเสริมให้ครูได้มีการคิดค้นและผลิตวัสดุสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และควบคุม กำกับให้ครูได้ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ไว้หลายประการ จึงบัญญัติไว้ในมาตรา 25 ซึ่งกล่าวถึง หน้าที่ของรัฐว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอ” และมาตรา 29 ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุติธรรม ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน” กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 36) จึงกำหนดแนวทางสำหรับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

6.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

6.4 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

6.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องประสานความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมและเพียงพอับความต้องการของนักเรียน บุคลากร และชุมชน ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

7. การนิเทศการศึกษา เป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและวิธีดำเนินการสอน การนิเทศจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนางานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งมีแนวปฏิบัติสำหรับการนิเทศการศึกษาดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 36)

7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา

7.3 ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

7.4 ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

7.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

จากแนวปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร เพื่อช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เสนอวิธีการ วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ครูนำผลงานจากการนิเทศภายในมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

8. การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวการศึกษา เป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และเพื่อให้การดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนประสบผลสำเร็จและบรรลุผลดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 36) จึงได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการแนะแนวการศึกษา ดังนี้

8.1 การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

8.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

8.3 ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษา
ในสถานศึกษา

8.4 ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ด้านการแนะแนว
การศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

จากแนวทางในการปฏิบัติการแนะแนวการศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องจัดอบรมให้
ความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวแก่คณะครู ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล
จัดหางบประมาณสนับสนุนงานแนะแนว ประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อแนะแนวให้แก่ผู้เรียน ตลอดจน
การสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นบุคคลแห่งการแนะแนว

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 (สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 3) ได้กำหนด
ให้โรงเรียนจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา
ทุกระดับ ทั้งการประเมินคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ในหมวด 6 มาตรา 48 ให้
หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และให้ถือว่า
การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อ
สาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกัน
คุณภาพภายนอก และเพื่อให้การพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ
และบรรลุผลดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 37) จึงได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติการพัฒนาระบบ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

9.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน
การศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์ และ
วิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

9.3 วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุ
ผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

9.4 ดำเนินการพัฒนางานตามแผนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายใน
เพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

9.5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นในการปรับปรุง และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

9.6 ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น เพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9.7 ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากแนวทางในการปฏิบัติ ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้แก่ครูและบุคลากร รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พร้อมทั้งการวางแผนและดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน เป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรที่จะประสานให้ความร่วมมือกับสถาบัน องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการให้ความรู้แก่คนในชุมชน อันเป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เมื่อชุมชนเข้มแข็งก็ทำให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่นก่อให้เกิดความร่วมมือทั้งทรัพยากรและงบประมาณ โดยมีแนวปฏิบัติในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 38) ดังนี้

10.1 การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

10.2 จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น

10.3 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

10.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชนและท้องถิ่น

จากแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องศึกษาสำรวจและวางแผนการสนับสนุนงานวิชาการแก่ประชาชน ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน และท้องถิ่น ตลอดจนจัดบุคลากรของสถานศึกษาให้มีหน้าที่ประสาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชนและท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ การประสานความร่วมมือในด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้ที่กว้างขวางขึ้น เพราะการร่วมมือทางวิชาการเป็นการแบ่งปันสื่อและองค์ความรู้ต่าง ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 38) ได้ให้แนวปฏิบัติในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ดังนี้

11.1 ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา

11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

จากแนวปฏิบัติในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นข้างต้นทำให้ทราบว่า ผู้บริหารจะต้องวางแผนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ แต่งตั้งบุคลากรให้มีหน้าที่ในการประสาน ความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น และจัดระบบในองค์กรให้มีความเหมาะสม ในการใช้เป็นสถานที่ประสาน ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะให้การสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง อารุง จันทวานิช (2546: 20) กล่าวว่าโรงเรียนที่สมบูรณ์แบบนั้นต้องเป็นโรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือ ชุมชนและโรงเรียนอื่น ซึ่งปัจจัยหลักแห่งการช่วยเหลือ คือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่นในการพัฒนาครูและบุคลากร ร่วมและสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมชุมชน ส่งเสริมโรงเรียนอื่นพัฒนา การจัดการศึกษา ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 38) ดังนี้

12.1 ดำรงและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษา

12.2 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

12.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

จากแนวทางการปฏิบัติการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องสำรวจและศึกษาข้อมูล รวมทั้งความต้องการในการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการได้รับการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดระบบภายในองค์กรให้มีความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และแต่งตั้งบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถให้มีหน้าที่ประสานให้เกิดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามกรอบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา นิติบุคคลที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 จำนวน 5 ด้าน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

ความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

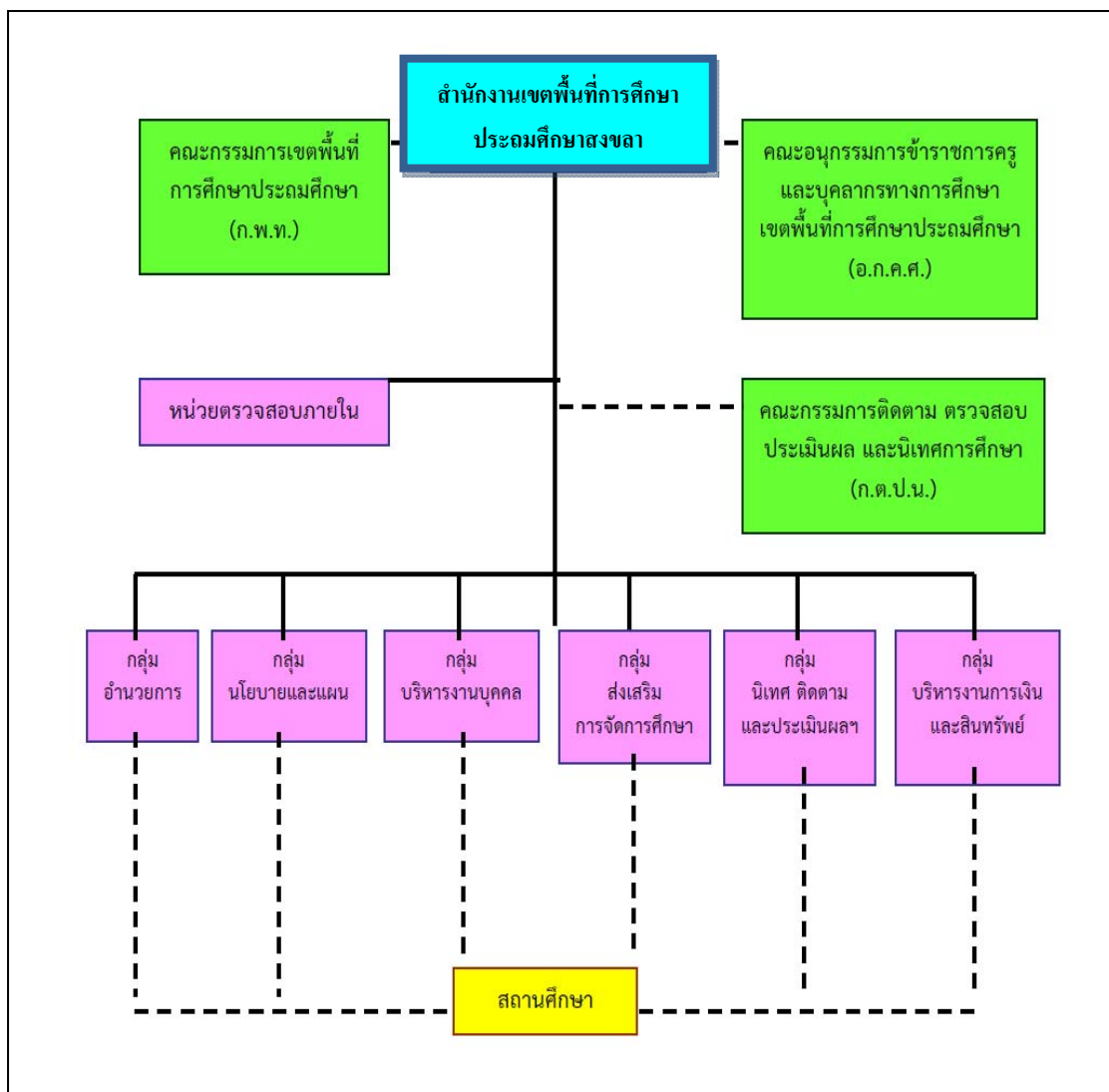
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ทั้ง 3 เขต เป็นส่วนราชการระดับกอง อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

ให้แก่ประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีหน้าที่รับผิดชอบครอบคลุมในพื้นที่อำเภอระโนด อำเภอกระเสาะสินธุ์ อำเภอสะทิงพระ อำเภอสิงหนคร อำเภอเมืองสงขลา และอำเภอนาหม่อม ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 รับผิดชอบในพื้นที่อำเภอรัตภูมิ อำเภอบางกล่ำ อำเภอกลองหอยโง่ง และอำเภอหาดใหญ่ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการสถานศึกษาในอำเภอนาทวี อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อยและอำเภอสะเดา

โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2546 ประกอบด้วย กลุ่มอำนวยการ กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา และกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา (กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2546: 53-54) สำหรับโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ได้เพิ่มกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ และหน่วยตรวจสอบภายใน เพื่อความเหมาะสมกับภารกิจ ปริมาณ และคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนี้

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา. 2555: 8

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (แผนกลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา. 2555)

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงาน ในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ และกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

8. ประสานส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขต พื้นที่

10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการ และคณะทำงานด้าน การศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เป็นหน่วยงานในการกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีโครงสร้างการบริหารงาน ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2546 มีอำนาจหน้าที่ ในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่ การจัดสรรงบประมาณของ สถานศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา ตลอดจนการกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาได้กำหนดกรอบแนวทางในการบริหารงานวิชาการตามประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2550 ดังนี้ (แผนกลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา. 2555)

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
4. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
6. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนว
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
10. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร หน่วยงานสถาน ประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
13. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
14. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ดังนั้น สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ได้กำหนดกรอบแนวทางในการบริหารงานวิชาการตามประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2550 ซึ่งจะครอบคลุมตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาทั้ง 12 งาน แต่จะเพิ่มเติมในส่วนของการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ฐรกิจ พิมพ์แพง (2547: 99) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สมแพน จำปาหวาย (2547: 72) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จินดา อูสมาน (2548: 19-20) ได้ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้สรุปความสำคัญของงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจ เป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องใส่ใจและตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า ทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้รับความไว้วางใจ การยอมรับนับถือจากชุมชน สังคม อันจะนำมาซึ่งความภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด และในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจะต้องใช้หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงคุณภาพของเป้าหมาย คือ ผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ต้องคำนึงบุคลากร ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร ให้การส่งเสริม สนับสนุน และดูแลเอาใจใส่ด้วยความยุติธรรม เสมอภาค

สำริง แสงทัน (2548: 61-63) ได้ศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ตามทฤษฎีของครูวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ครูวิชาการมีทฤษฎีต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ตามทฤษฎีของครูวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ งานด้านการเรียนการสอน งานด้านการวัดผลและประเมินผล งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้ งานด้านนิเทศภายใน

งานด้านห้องสมุด งานด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ และงานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

กรวรรณ จันทน์ผา (2549: 88) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

จริญ หนูชู (2549: 90-91) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา กรณีศึกษา เขตอำเภอเมืองสตูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

พิระพงษ์ เผ่าภูไทย (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร โดยรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขิต เศรษฐบุตร (2551: 145-147) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารหลักสูตร และด้านการประสานงานการบริหารงานวิชาการ และมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนในงานวิชาการ ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมิน

สรรเสริญ โปรงจันทิก (2553: 75-77) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่าด้านบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญการบริหารงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมากทุกบทบาท และทุกบทบาทให้ความสำคัญด้านส่งเสริมครูให้พัฒนาการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านการจัดให้มีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนตามระเบียบ ว่าด้วยการวัดผลและด้านการมีวิสัยทัศน์และกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ส่วนด้านประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่ง 3 ด้านนี้ ผู้บริหารให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ สำหรับด้านความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ทุกบทบาทมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และมีทิศทางเชิงบวก

อัมรินทร์ ขุนทองเพชร (2553: 81-82) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ตามการรับรู้ของครูผู้สอน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ส่วนด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้นี้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

เอกที (สุทิน ทดแทน. 2551: 51; อ้างอิงจาก Agthe. 1980) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในงานวิชาการ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ผู้บริหารและครูยอมรับว่าการปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำร่วมกัน และผู้บริหารจะต้องเปลี่ยนจากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน

เชสเตอร์ (วิทยา นุ่มโถม. 2553: 46; อ้างอิงจาก Chester. 1965) ศึกษา เรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมทำให้การบริหารวิชาการของผู้บริหารมีสมรรถภาพสูง เนื่องจากการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดอบรม สาธิตการสอน เพื่อให้ครูผู้สอนมีความคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ จัดอภิปรายปัญหา การจัดการปรับปรุงการสอน จัดโครงการให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาสับเปลี่ยนเวียนชั้นเรียนและสังเกตการสอน ให้ครูผู้สอนมีเวลาสำหรับการสอนมากขึ้น มีส่วนร่วมในการเลือกโสตทัศนศึกษา วัสดุอุปกรณ์

การสอน มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครูผู้สอน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนอ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับวิชาครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน

แมคคาร์ธี (ลิจิต เศรษฐบุตร. 2551; อ้างอิงจาก McCarthy. 1971: 705) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครู พบว่า ผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานด้านวิชาการเรื่องการสังเกตการสอน การวัดผลและประเมินผล การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานด้านวิชาการ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการทุกกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่าผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดมากกว่าการบริหารงานอื่น ๆ

มินูดีน (บังอร มธุรสสุวรรณ. 2542: 81; อ้างอิงจาก Minudin. 1987) ศึกษา เรื่อง บทบาททางวิชาการของผู้บริหารในรัฐซาบ่าห์ ประเทศมาเลเซีย ผลการวิจัย พบว่า หน้าที่หลักของผู้บริหารส่วนใหญ่ คือ การประเมินผลโครงการของโรงเรียน สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ กำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจน ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งหมดของโรงเรียนและการสอนในระดับชั้น มีความรู้ความเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนวิชาต่าง ๆ

เดซอเทล (ลิจิต เศรษฐบุตร. 2551: 45; อ้างอิงจาก Desautel. 1978: 42-A) ได้ศึกษาการรับรู้บทบาทในการบริหารงานของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐดาโคต้าเหนือ สหรัฐอเมริกา พบว่าครูใหญ่มีความเห็นว่าตนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารจัดการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและมีความเห็นอีกว่าเขาควรจะปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้มากกว่าที่ได้ปฏิบัติอยู่แล้ว และเห็นว่าเป็นผู้นำในด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นบทบาทที่สำคัญของครูใหญ่

จากการศึกษางานวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีบทบาทในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ เพราะงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษา ผู้บริหารจึงใส่ใจและตระหนักในภารกิจนี้ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ จึงสามารถพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน

จากการทบทวนวรรณกรรมสรุปได้ว่า งานวิชาการเปรียบเสมือนหัวใจของสถานศึกษา เพราะวัตถุประสงค์หลักของสถานศึกษา คือ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการจัดบรรยากาศทางด้านวิชาการ เน้นทักษะขั้นพื้นฐาน และการประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษายบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสอนว่าผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการดำเนินงาน และปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษานิติบุคคลที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคลากร และคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 473 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 473 คน และครูผู้สอน จำนวน 5,722 คน รวมทั้งสิ้น 6,195 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา. 2556)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2556 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเคร์จซี่และมอร์แกน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 303; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan. 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน และครูผู้สอน จำนวน 330 คน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน โดยใช้วิธีการเทียบสัดส่วนจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

ลำดับ ที่	ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
		โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
1	ขนาดเล็ก	181	181	1,121	10	10	65
2	ขนาดกลาง	277	277	3,873	19	19	223
3	ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ	15	15	728	3	3	42
	รวม	473	473	5,722	32	32	330

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List) ได้แก่ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่ง ณ สถานศึกษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 57 ข้อ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ จำนวน 10 ข้อ
  2. ด้านการประสานงานการบริหารงานวิชาการ จำนวน 12 ข้อ
  3. ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ จำนวน 11 ข้อ
  4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนในงานวิชาการ จำนวน 12 ข้อ
  5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผล
การประเมินงานวิชาการ จำนวน 12 ข้อ
- รวมทั้งสิ้น 57 ข้อ**

ลักษณะแบบสอบถามในตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 73)

คะแนน	ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการ
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แล้วจึงสังเคราะห์ประเด็นปัญหา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ด้านละ 2 ประเด็น เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบ และหากผู้ตอบแบบสอบถามมีประเด็นปัญหาเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา สามารถตอบในแบบสอบถามปลายเปิดที่กำหนดไว้ได้

วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตคำถามเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา

3. สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดผล ประเมินผล ศึกษานิเทศก์ที่มีบทบาทในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) (ธีระศักดิ์ อุ่ออารมณฺ์เลิศ. 2549: 65) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อตั้งแต่ 0.67-1.00 รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความสอดคล้อง และได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง และนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัว จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

2. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาถึงผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เพื่อแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษาด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามแล้วจะไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผล ตามขั้นตอนของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละชุด นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 99-100) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วง ๆ โดยมีความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการ
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายกลุ่ม (One-Way Analysis of Variance:

ANOVA) และได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้วิธีของ Scheffe'

5. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยการหาค่าความถี่ และจัดลำดับความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
  - 1.1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC
  - 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
  - 3.1 การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples) สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
  - 3.2 การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และหากพบที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe'

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 362 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ปัจจุบัน

ตอนที่ 4 ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา แสดงรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

(n = 362)

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
ผู้บริหารสถานศึกษา	32	8.80
ครูผู้สอน	330	91.20
รวม	362	100.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	276	76.20
สูงกว่าปริญญาตรี	86	23.80
รวม	362	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	179	49.40
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	183	50.60
รวม	362	100.00
ขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน		
ขนาดเล็ก	75	20.70
ขนาดกลาง	242	66.90
ขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ	45	12.40
รวม	362	100.00

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 91.20 และผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 8.80 โดยมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 76.20 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 23.80 ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 50.60 และมีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 49.40 และพบว่าส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง ร้อยละ 66.90 รองลงมา คือ ขนาดเล็ก ร้อยละ 20.70 และขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ ร้อยละ 12.40 ตามลำดับ

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา**

ผลการศึกษาคำคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวม
รายด้าน และรายข้อในแต่ละด้านแสดงไว้ในตาราง 4-9 ดังนี้

ตาราง 4 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวม
(n=362)

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหาร งานวิชาการ	3.58	0.54	มาก
2. ด้านการประสานงานวิชาการ	3.53	0.39	มาก
3. ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ	3.51	0.41	มาก
4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ	3.54	0.45	มาก
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล การประเมินงานวิชาการ	3.48	0.40	ปาน กลาง
รวม	3.53	0.33	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา มีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.33) โดยมีบทบาทการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ด้านการกำหนด
นโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.54) รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริม
และสนับสนุนงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.45) และด้านการประสานงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.39)
ตามลำดับ และมีบทบาทด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงาน
วิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.40)

ตาราง 5 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา รายข้อ ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ

(n=362)

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ			
1. มีการกำหนดนโยบาย เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษา	3.62	0.67	มาก
2. มีการกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.62	0.69	มาก
3. มีการกำหนดนโยบายระเบียบการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	3.58	0.69	มาก
4. มีการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	3.56	0.71	มาก
5. มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	3.54	0.71	มาก
6. มีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.58	0.70	มาก
7. มีการกำหนดนโยบาย ในการนิเทศ กำกับ ติดตามและ ประเมินผลการนิเทศการศึกษา	3.56	0.70	มาก
8. มีการกำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษา	3.58	0.67	มาก
9. มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	3.60	0.72	มาก
10. มีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน	3.57	0.72	มาก
รวม	3.58	0.54	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา มีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการ ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$,

S.D.=0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยบทบาทสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การกำหนดนโยบาย เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ มีการกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.69) และการกำหนดนโยบายในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ และมีบทบาทการบริหารงานวิชาการต่ำสุดในเรื่อง การกำหนดนโยบายในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.71)

ตาราง 6 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา รายข้อ ด้านการประสานงานวิชาการ

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
(n=362)			
ด้านการประสานงานวิชาการ			
1. มีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.55	0.68	มาก
2. มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.50	0.71	ปานกลาง
3. มีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อจัดทำระเบียบการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.56	0.70	มาก
4. มีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อจัดอบรมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.60	0.69	มาก
5. มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่ออบรมการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.57	0.73	มาก
6. มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	3.62	0.70	มาก
7. มีการประชุมบุคลากรเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามงาน และนิเทศการศึกษา	3.36	0.76	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8. มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแนะแนวงาน อาชีพและแนะแนวการศึกษา	3.43	0.70	ปานกลาง
9. มีการประชุมบุคลากรเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.59	0.69	มาก
10. มีการประชุมจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน	3.54	0.68	มาก
11. มีการประสานงานกับบุคลากรเพื่อความร่วมมือใน การพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.53	0.71	มาก
12. มีการประชุมสัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการกับ ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา	3.52	0.70	มาก
รวม	3.53	0.39	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา มีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการ ด้าน การประสานงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถาน ศึกษาอยู่ในระดับมาก จำนวน 9 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ โดยมีบทบาทสูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ มีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อจัดอบรมการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.69) และมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่ออบรมการผลิต และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ และมีบทบาท ในเรื่องการประชุมบุคลากร เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามงาน และนิเทศการศึกษา อยู่ใน ลำดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.76)

ตาราง 7 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา รายข้อ
ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ			
1. ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาคู่มือ แนวทางการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.53	0.72	มาก
2. ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสาร ตำรา เพื่อการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	3.49	0.73	ปานกลาง
3. ให้ความช่วยเหลือในการจัดหา และจัดทำระบบประมวลผล เพื่อการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.50	0.74	ปานกลาง
4. ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาระบบเครือข่ายการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.58	0.71	มาก
5. ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	3.54	0.72	มาก
6. ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสารต่าง ๆ และเป็น ที่ปรึกษาในการจัดทำเครื่องมือนิเทศการศึกษา	3.57	0.71	มาก
7. ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสารประกอบการแนะ แนวการศึกษา	3.32	0.74	ปานกลาง
8. ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสาร คู่มือ และแนวทาง ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.40	0.69	ปานกลาง
9. ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวก ในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.57	0.70	มาก
10. ให้ความช่วยเหลือในการประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนา งานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.57	0.72	มาก
11. ให้ความช่วยเหลือในการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.53	0.72	มาก
รวม	3.51	0.41	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา มีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51, S.D. = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับมาก จำนวน 7 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ โดยมีบทบาทสูงสุดใน 3 ลำดับแรก คือ การให้ความช่วยเหลือในการจัดหาระบบเครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.58, S.D. = 0.71$) รองลงมา คือ ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.70$) และให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสารต่าง ๆ และเป็นທີ່ปรึกษาในการจัดทำเครื่องมือนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.71$) ตามลำดับ และมีบทบาทในเรื่องการให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสารประกอบการแนะนำการศึกษาในลำดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.32, S.D. = 0.74$)

ตาราง 8 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา รายข้อด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
(n=362)			
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ			
1. ส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.57	0.68	มาก
2. สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ/อบรม สัมมนา เพื่อนำความรู้มาพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.57	0.71	มาก
3. ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระบบวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.58	0.70	มาก
4. จัดหางบประมาณเป็นทุนการวิจัยที่มีคุณภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้	3.52	0.74	มาก
5. สนับสนุนให้ครูและบุคลากรนำวัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้เพื่อการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.57	0.74	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.61	0.70	มาก
7. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ระหว่างสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.49	0.75	ปานกลาง
8. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ เมื่อมีโอกาส	3.58	0.67	มาก
9. สนับสนุนงบประมาณในการศึกษาดูงานหน่วยงานที่มี การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ดี	3.58	0.73	มาก
10. มีการเชิญผู้นำทางวิชาการด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.62	0.72	มาก
11. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ศึกษาดูงานเพื่อเปรียบเทียบกับ สถานศึกษาอื่น	3.41	0.64	ปานกลาง
12. ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	3.36	0.65	ปานกลาง
รวม	3.54	0.45	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา มีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากจำนวน 9 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ โดยมีบทบาทสูงสุดใน 3 ลำดับแรก ดังนี้ การเชิญผู้นำทางวิชาการด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.70) และส่งเสริมให้ครู และบุคลากร เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเมื่อมีโอกาส ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ และมีบทบาทการบริหารงานวิชาการต่ำสุดในเรื่องการส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.65)

ตาราง 9 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา รายข้อ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ

(n=362)

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ			
1. มีการนิเทศกำกับติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.45	0.76	ปานกลาง
2. มีการรายงานผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ต่อหน่วยงาน ต้นสังกัดและสาธารณชน	3.42	0.71	ปานกลาง
3. มีการรายงานผลการประเมิน การวัดผล ประเมินผลและ การเทียบโอนผลการเรียนทุก ๆ ภาคเรียน	3.48	0.74	ปานกลาง
4. มีการรายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.54	0.75	มาก
5. มีการรายงานผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา	3.48	0.79	ปานกลาง
6. มีการรายงานผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.60	0.77	มาก
7. มีการรายงานผลการนิเทศการศึกษา	3.33	0.79	ปานกลาง
8. มีการรายงานผลการแนะแนวการศึกษา	3.41	0.70	ปานกลาง
9. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผลการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.46	0.73	ปานกลาง
10. มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการส่งเสริม ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.55	0.72	มาก
11. มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประสาน ความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.53	0.74	มาก
12. มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.52	0.75	มาก
รวม	3.48	0.40	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา มีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นว่าคุณบริหาร มีบทบาทในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 7 ข้อ โดยมีบทบาทสูงสุดใน 3 ลำดับแรก คือ มีการรายงานผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.60, S.D. = 0.77$) รองลงมาได้แก่ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน ($\bar{X} = 3.55, S.D. = 0.72$) และการรายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.54, S.D. = 0.75$) ตามลำดับ และมีบทบาทการบริหารงานวิชาการต่ำสุด ในเรื่องการรายงานผลการนิเทศ การศึกษา ($\bar{X} = 3.33, S.D. = 0.79$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาท การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

3.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาท การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏดังตาราง 10-12

ตาราง 10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามสถานภาพ

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ผู้บริหารสถานศึกษา n=32		ครูผู้สอน n=330		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
	1. ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ การบริหารงานวิชาการ	3.97	0.27	3.54	
2. ด้านการประสานงานวิชาการ	3.97	0.29	3.49	0.38	6.95**
3. ด้านการอำนวยความสะดวกใน การบริหารงานวิชาการ	3.99	0.31	3.46	0.39	9.22**

ตาราง 10 (ต่อ)

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t
	n=32		n=330		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการ	3.93	0.36	3.50	0.44	5.38**
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ	3.88	0.28	3.44	0.39	6.29**
โดยภาพรวม	3.95	0.22	3.49	0.30	8.38**

** $P \leq .01$

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ปริญญาตรี n=276		สูงกว่าปริญญาตรี n=86		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ	3.52	0.53	3.77	0.53	-3.82**
2. ด้านการประสานงานวิชาการ	3.48	0.38	3.69	0.41	-4.31**
3. ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ	3.47	0.39	3.65	0.43	-3.71**
4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ	3.50	0.44	3.67	0.46	-3.25**
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ	3.44	0.37	3.62	0.45	-3.90**
โดยภาพรวม	3.48	0.30	3.68	0.35	-4.80**

** $P \leq .01$

จากตาราง 11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t
	n=179		n=183		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการกำหนดนโยบายและ วัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ	3.55	0.55	3.62	0.53	-1.21
2. ด้านการประสานงานวิชาการ	3.51	0.36	3.56	0.42	-1.10
3. ด้านการอำนวยความสะดวกในงาน วิชาการ	3.49	0.41	3.53	0.41	-1.00
4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการ	3.52	0.46	3.55	0.44	-0.58
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ	3.49	0.38	3.47	0.41	0.27
โดยภาพรวม	3.51	0.33	3.55	0.33	-1.01

จากตาราง 12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายกลุ่ม (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) ปรากฏดังตาราง 13-14

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	เล็ก n=75		กลาง n=242		ใหญ่/ใหญ่พิเศษ n=45	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการกำหนดนโยบายและ วัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ	3.68	0.46	3.56	0.57	3.56	0.49
2. ด้านการประสานงานวิชาการ	3.79	0.44	3.47	0.35	3.47	0.36
3. ด้านการอำนวยความสะดวกในงาน วิชาการ	3.72	0.51	3.47	0.37	3.39	0.31
4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการ	3.80	0.45	3.50	0.44	3.33	0.31
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ	3.73	0.51	3.44	0.34	3.30	0.28
โดยภาพรวม	3.74	0.37	3.48	0.30	3.41	0.20

จากตาราง 13 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา มีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.37) ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.30) และ ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.20) ตามลำดับ

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
 ต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บทบาทการบริหารงานวิชาการของ					
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการกำหนดนโยบายและ วัตถุประสงค์การบริหารงาน วิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.93	0.47	1.61
	ภายในกลุ่ม	359	103.82	0.29	
	รวม	361	104.75		
2. ด้านการประสานงานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.02	3.01	21.49**
	ภายในกลุ่ม	359	50.25	0.14	
	รวม	361	56.27		
3. ด้านการอำนวยความสะดวก ในงานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.38	2.19	14.07**
	ภายในกลุ่ม	359	55.86	0.16	
	รวม	361	60.23		
4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.43	3.72	20.30**
	ภายในกลุ่ม	359	65.71	0.18	
	รวม	361	73.14		
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล การประเมินงานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.54	3.27	23.00**
	ภายในกลุ่ม	359	51.02	0.14	
	รวม	361	57.55		
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	4.53	2.27	24.13**
	ภายในกลุ่ม	359	33.74	0.09	
	รวม	361	38.27		

** $P \leq .01$

จากตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการประสานงานวิชาการ ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงได้ทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe' ผลปรากฏดังตาราง 15 - 19

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ โดยภาพรวม

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ
		3.74	3.48	3.41
ขนาดเล็ก	3.74	-	0.26*	0.33*
ขนาดกลาง	3.48		-	0.07
ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ	3.41			-

* $P \leq .05$

จากตาราง 15 เมื่อทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างรายคู่จำนวน 2 คู่ และไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการประสานงานวิชาการ

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ
		3.79	3.47	3.47
ขนาดเล็ก	3.79	-	0.32*	0.32*
ขนาดกลาง	3.47		-	0.00
ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ	3.47			-

* $P \leq .05$

จากตาราง 16 เมื่อทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการประสานงานวิชาการ พบว่ามีความแตกต่างรายคู่ จำนวน 2 คู่ และไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ
		3.72	3.47	3.39
ขนาดเล็ก	3.72	-	0.25*	0.33*
ขนาดกลาง	3.47		-	0.08
ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ	3.39			-

* $P \leq .05$

จากตาราง 17 เมื่อทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ พบว่ามีความแตกต่างรายคู่ จำนวน 2 คู่ และไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ
		3.80	3.50	3.33
ขนาดเล็ก	3.80	-	0.30*	0.47*
ขนาดกลาง	3.50		-	0.17*
ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ	3.33			-

* $P \leq .05$

จากตาราง 18 เมื่อทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ พบว่ามีความแตกต่างรายคู่ทั้ง 3 คู่ นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ
		3.73	3.44	3.30
ขนาดเล็ก	3.73	-	0.29*	0.43*
ขนาดกลาง	3.44		-	0.14
ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ	3.30			-

* $P \leq .05$

จากตาราง 19 เมื่อทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ พบว่ามีความแตกต่างรายคู่ จำนวน 2 คู่ และไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

ผลการประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้ระบุปัญหาเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน จำนวน 228 คน และได้เสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ปัญหา จำนวน 189 คน ผลปรากฏดังตาราง 20

ตาราง 20 ประมวลปัญหา และข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

ปัญหา	ความถี่ (f)	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ			
1. มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกด้าน	98	1. ควรมีการวางแผนในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างชัดเจน	40
		2. ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการอย่างชัดเจน เพื่อสามารถให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในองค์กรได้	22
		3. สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการกำหนดนโยบาย แผนงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง และมีกระบวนการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	15

ตาราง 20 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่ (f)	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
2. ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรระดับปฏิบัติการในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงาน	42	1. ควรให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายแผนงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา	21
		2. ควรมีการนำแผนการดำเนินงานของแต่ละปีการศึกษามาทบทวนว่าแผนงานโครงการใด ดำเนินการแล้วประสบความสำเร็จเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคมากน้อยแค่ไหน มีแนวทางที่จะแก้ปัญหาหรือจะดำเนินการต่อหรือไม่	2
รวม	140		100
ด้านการประสานงานวิชาการ			
1. ผู้บริหารไม่สามารถกระจายงานให้เท่ากันทุกคน	96	1. ควรมีการวางแผนการดำเนินงานวิชาการอย่างเป็นระบบ แบ่งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายงานอย่างเท่าเทียมกัน	39
		2. ผู้บริหารต้องมีความมั่นใจในตนเองและการตัดสินใจที่รวดเร็ว	19
		3. ควรสร้างกัลยาณมิตรกับผู้ได้บังคับบัญชาและพร้อมให้อภัยเสมอ หากมีปัญหาดัง ๆ จากการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้เข้าปรึกษาผู้บังคับบัญชาทันที ไม่ต้องกังวลหรือกลัวว่าสิ่งที่ตนเองทำไปนั้นไม่ถูกต้องหรือ โคนตำหนิ	11

ตาราง 20 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่ (f)	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
2. การประสานงานกับองค์กรภายนอก ยังมีน้อยทำให้ขาดโอกาสในการสนับสนุนด้านต่าง ๆ	37	1. ควรมีการประสานกับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสในการได้รับความสนับสนุนด้านงานวิชาการและด้านอื่น ๆ	32
		2. ควรมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรหรือร่วมกับองค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างพลังความสามัคคีและเครือข่ายการทำงาน	5
รวม	133		106
ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ			
1. ระบบการสั่งการ/การมอบหมายงานของผู้บริหารยังไม่ชัดเจน	54	1. ระบบสั่งการมอบหมายงานควรมีความชัดเจนมากกว่านี้ ตลอดทั้งการมีทักษะการสื่อสารที่ดีเข้าใจง่าย และสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง	31
		2. ผู้บริหารต้องมีหลักเกณฑ์ในการจัดทำเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรมีแนวการปฏิบัติที่เหมือนกัน และสามารถทำร่วมกันได้	6

ตาราง 20 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่ (f)	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
2. ผู้บริหารไม่สามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานวิชาการได้ครอบคลุมทุกเรื่อง	32	1. ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการอย่างชัดเจน สามารถให้คำปรึกษากับคณะครู และผู้เกี่ยวข้องได้	20
		2. จัดให้มีการอบรม ศึกษา ดูงาน เพื่อพัฒนาเทคนิคการสอนของครู/การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การวัดประเมินผล และความรู้ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับครูอย่างทั่วถึง สม่าเสมอ	12
		3. มีการจัดหาเอกสาร คู่มือ แหล่งค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร	7
รวม	86		76

ตาราง 20 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่ (f)	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนในงานวิชาการ			
1. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรมี การพัฒนาความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อมา ประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียน การสอน	32	1. ควรส่งเสริมให้บุคลากรมี การพัฒนาความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อมาประยุกต์ใช้ใน กิจกรรมการเรียนการสอน	23
		2. ควรให้ความสำคัญกับการจัด บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น มีห้องเรียน ห้องประกอบ การ สื่อ เทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพียงพอต่อ จำนวนนักเรียน	7
2. โรงเรียนขาดการส่งเสริมและ สนับสนุนด้านสื่อ นวัตกรรมและ อุปกรณ์ที่ทันสมัยไม่เพียงพอต่อ ความต้องการ	23	1. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร รู้จักสร้างสรรค์นวัตกรรม หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อ พัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งให้ การเสริมแรงสำหรับผู้ที่ทำ ได้ผลดี ส่งผลให้คุณภาพ ผู้เรียนสูงขึ้น	14
		3. หน่วยงานต้นสังกัดควร จัดสรรงบประมาณให้กับ สถานศึกษาอย่างยุติธรรม และสถานศึกษาเองก็ควร จัดสรรงบประมาณเพื่อ สนับสนุนงานวิชาการ มากกว่าด้านอื่น ๆ	8
รวม	55		52

ตาราง 20 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่ (f)	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ			
1. ระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลในสถานศึกษายังไม่ ชัดเจน และขาดความต่อเนื่อง	74	1. ควรวางระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลในสถานศึกษา ให้ชัดเจนและปฏิบัติได้อย่าง เป็นระบบ	43
		2. ควรนำผลการประเมินมา วิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไข	30
		3. ควรจัดให้มีคณะกรรมการ ตรวจสอบ และติดตาม พร้อมทั้งรายงานผลการ ประเมินอย่างจริงจัง	11
2. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับ ระบบการนิเทศ ติดตาม และ รายงานผลเท่าที่ควร	73	1. ผู้บริหารและบุคลากรทุกคน ต้องให้ความสำคัญกับระบบ นิเทศ ติดตาม ประเมิน และ รายงานผล เพราะเป็นสิ่ง ที่ บอกลถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพของการ ปฏิบัติงาน มิใช่การจับผิด หรือการตำหนิการปฏิบัติ หน้าที่	47
รวม	147		131

จากตาราง 20 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้ระบุปัญหาและแนวทางแก้ไขบทบาท ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นว่าสถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกด้าน จึงเสนอแนะทางว่า ผู้บริหารควรมีการวางแผนในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการ เพื่อสามารถให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในองค์กรได้ และให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา

2. ด้านการประสานงานวิชาการ ซึ่งมีปัญหาในแง่ที่ผู้บริหารไม่สามารถกระจายงานให้เท่าเทียมกันทุกคน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจึงได้เสนอว่า ผู้บริหารต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ แบ่งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนและให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายงานอย่างเท่าเทียมกัน มีการประสานกับหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสในการสนับสนุนด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ และผู้บริหารต้องมีความมั่นใจสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและผิดพลาดน้อยที่สุด

3. ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า ระบบสั่งการ และการมอบหมายงานของผู้บริหารยังไม่ชัดเจน จึงเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรจัดระบบการสั่งการและมอบหมายงานให้ชัดเจน และผู้บริหารต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี เข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ตลอดจนควรมีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการ เพื่อเป็นที่ปรึกษาแก่คณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ มีการจัดหาเอกสาร คู่มือ แหล่งค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร

4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนในงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมองว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ความสำคัญกับการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น มีห้องเรียน ห้องประกอบการ สื่อ เทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ตลอดจนการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน

5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมองว่าระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลในสถานศึกษา ยังไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญกับระบบการนิเทศ ติดตาม และรายงานผลเท่าที่ควร จึงเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาวางระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผลในสถานศึกษาให้ชัดเจน และปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ และต้องให้ความสำคัญกับระบบนี้ เพราะเป็นสิ่งที่ยังบอกถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน ตลอดจนควรจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตาม รายงานผลการประเมินอย่างแท้จริง

บทที่ 5

การสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2556 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเคริจซีและมอร์แกน และการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้ตัวอย่างจำนวน 362 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้องแต่ละข้อตั้งแต่ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิธีการของ Scheffe'

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.33) โดยมีบทบาทการบริหารงานวิชาการสูงสุด ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.54) รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.45) และด้านการประสานงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.39) ตามลำดับ และมีบทบาท ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ ต่ำสุด โดยมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.40)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษาดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.22) ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.30)

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิกศศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ที่มีวุฒิกศศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.35) ส่วนผู้ที่มีวุฒิกศศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.30)

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งสองกลุ่ม ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.33) และ ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.33) ตามลำดับ

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.37) ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.30) และ ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.20) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการกำหนดนโยบายและ

วัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นต่อบทบาท ด้านการประสานงานวิชาการ ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงได้ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

2.1.1 การทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยภาพรวม ด้านการประสานงานวิชาการ ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ พบว่ามีความแตกต่างรายคู่ จำนวน 2 คู่ และไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.1.2 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ พบว่ามีความแตกต่างรายคู่ทั้ง 3 คู่ นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

3. ผลการประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ซึ่งได้ระบุปัญหาและแนวทางแก้ไขบทบาทในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาในด้านต่าง ๆ ที่มีความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้

3.1 ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นว่าสถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกด้าน จึงเสนอแนวทางว่า ผู้บริหารควรมีการวางแผนในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการ เพื่อสามารถให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในองค์กรได้ และให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา

3.2 ด้านการประสานงานวิชาการ ซึ่งมีปัญหาในแง่ที่ผู้บริหารไม่สามารถกระจายงานให้เท่าเทียมกันทุกคน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจึงได้เสนอว่า ผู้บริหารต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ แบ่งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนและให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายงานอย่างเท่าเทียมกัน มีการประสานกับหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสในการสนับสนุนด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ และผู้บริหารต้องมีความมั่นใจสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและผิดพลาดน้อยที่สุด

3.3 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมองว่าระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลในสถานศึกษา ยังไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญกับระบบการนิเทศ ติดตาม และรายงานผลเท่าที่ควร จึงเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาวางระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผลในสถานศึกษาให้ชัดเจนและปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ และต้องให้ความสำคัญกับระบบนี้ เพราะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน ตลอดจนควรจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตาม รายงานผลการประเมินอย่างแท้จริง

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 35) ได้กำหนดให้งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ แสงทัน (2548: 61-63) ที่ได้ศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ตามทัศนะของครูวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่าครูวิชาการมีทัศนะต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรเสริญ โปรงจันทิก (2553: 75-77) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการบริหารงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายคำค้น พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการบริหารงานวิชาการ ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสูงสุด นั้นแสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ ทั้ง 12 งานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 9) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ว่าผู้บริหารต้องมีการวางแผนนโยบาย ยุทธศาสตร์ กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนที่จะเป็นไปในทิศทางใด เพื่อการจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของลิขิต เศรษฐบุตร (2551: 145-147) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในด้านรองลงมา ได้แก่ ด้านการอำนวยความสะดวกและด้านการประสานงานวิชาการ โดยมองว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการบริหารงานวิชาการทั้งสองด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับคำกล่าวของ ชีระ รุณเจริญ, ปราชญา กล้าผจญ และสัมมนา รัตนชัย (2547: 36-39) และมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาข้อที่ 9 (สำนักเลขาธิการคุรุสภา, 2548: 56) ที่กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ต้องมีการประสานงานและสร้างสรรค์ความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายผู้ให้การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ พร้อมทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรัก และมีความสุขในการเรียน และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของมานิตย์ คณะวาปี (2546: 26) ที่ว่า ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานจะต้องทำหน้าที่ประจักษ์ไวทยากร (Conductor) ของวงออร์เคสตรา (Orchestra) โดยทำหน้าที่เป็นผู้นำในการใช้ศักยภาพของบุคลากรให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของลิขิต เศรษฐบุตร (2551: 145-147) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการโดย

ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการเท่าที่ควร ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ทั้ง ๆ ที่ระบบการนิเทศ ประเมินและติดตามผลการปฏิบัติงานจะเป็นตัวบ่งบอกให้ทราบถึงแนวทางในการปรับปรุงงาน การพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังเช่นปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 9) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานที่ขาดการประเมินผลจะไม่ช่วยในการพัฒนางาน พัฒนาสถานศึกษา ส่วนธีระ รุณเจริญ, ปราชญา กล้าผจญ และสัมมนา รุณิษฐ์ (2547: 36-39) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล โดยส่งเสริมการประเมินผลในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินภายนอก และมีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามองว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานได้ดี บริหารจัดการได้ครอบคลุมทุกด้าน เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี แต่ในมุมมองของครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาอาจมองต่างมุม และมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายังมีข้อบกพร่องในการบริหารจัดการสถานศึกษา และอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพีระพงษ์ เผ่าภูไทย (2551: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิกศศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิกศศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีวุฒิกศศึกษาระดับ

ปริญญาตรีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือเป็นผู้ซึ่งจบหลักสูตรการบริหารการศึกษา จึงมีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหาร ย่อมเข้าใจถึงสาเหตุในการปฏิบัติตนของผู้บริหารว่าทำไมต้องเป็นอย่างนั้น การตัดสินใจแต่ละครั้งของผู้บริหารต้องเกิดผลเสียต่อองค์กรน้อยที่สุดและคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สอดคล้องกับงานวิจัยของลิขิต เศรษฐบุตร (2551: 149; อ้างอิงจาก สนิท ชื่อสัตย์, 2543: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งสองกลุ่ม ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ผ่านหลักสูตรการบริหารสถานศึกษา ได้เรียนรู้ถึงหลักการ ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารงาน บริหารตน และบริหารคนมาเป็นอย่างดี จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญมี ก่อบุญ (2548: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของสุรพล ทับทิมหิน (ลิขิต เศรษฐบุตร, 2551; อ้างอิงจากสุรพล ทับทิมหิน, 2546: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเนื่องจาก โรงเรียน

ขนาดเล็กมีจำนวนบุคลากรน้อย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเข้าไปบทบาทในการปฏิบัติงานทุก ๆ ด้าน หรือบางแห่งผู้บริหารอาจต้องเข้าไปมีส่วนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนด้วย ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติสัมพันธ์และผูกพันกับผู้บริหารมากขึ้น ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง อาจจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนเหล่านี้มีบุคลากรจำนวนมาก ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบการมอบหมายงานต่าง ๆ ผ่านหัวหน้าฝ่าย แต่ละฝ่ายมากกว่าจะกระทำด้วยตนเอง จึงมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ได้บังคับบัญชาน้อยกว่า ประกอบกับผู้บริหารอาจต้องมีการติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกมากขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาหรือด้านอื่น ๆ จึงทำให้ครูผู้สอนมองว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของพีระพงษ์ เผ่าภูไทย (2551: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามุกดาหาร พบว่าผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมแพน จำปาหวาย (2547: 72) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารงาน วิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในทุกโรงเรียนต่างให้ความสำคัญกับการวางแผน การกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ เพื่อจะได้เป็นแนวทางสำหรับการบริหารจัดการสถานศึกษาต่อไป และมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการประสานงาน วิชาการ ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ และ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันย่อมมีระบบการบริหาร จัดการที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารงานแต่ละด้านแตกต่างกันด้วย สอดคล้อง กับคำกล่าวของรีอบินส์และเคลล์เตอร์ (คาร์ตัน พิมพ์อุบล. 2549: 134; อ้างอิงจาก Lobbins & Coulter. 2004: 109-110) ที่กล่าวว่า ในการทำหน้าที่การบริหารงานในองค์กร ผู้บริหารจำเป็นต้อง ใช้รูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกันในสภาพการณ์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างของ ขนาดองค์กร และยังสอดคล้องกับสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2545: 121-123) ที่กล่าวว่า การใช้ทักษะใน

การปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิผลนั้น จะใช้ทักษะด้านเทคนิค ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มากน้อยเท่าใด ย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ภาวะผู้นำ ประเภทองค์กร ขนาด โครงสร้าง องค์กร และระดับการรวมศูนย์อำนาจ

ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' ปรากฏว่า โดยภาพรวมด้านการประสานงานวิชาการ ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ พบว่ามีความแตกต่างรายคู่ จำนวน 2 คู่ และไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ กล่าวคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการทั้งสามด้าน มากกว่าผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนครูน้อย จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน การให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษา ประสานงานต่างๆ และดูแลฝึกฝนครูได้อย่างใกล้ชิด และบางครั้งอาจต้องปฏิบัติด้วยตนเอง จึงทำให้ครูและบุคลากรสัมผัสได้ถึงภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน แตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษที่มีจำนวนครูและปริมาณงานที่มากกว่า โดยเฉพาะงานด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกที่มีจำนวนมาก ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีเวลาปฏิบัติงานด้านวิชาการด้วยตนเองน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยส่วนใหญ่จะมอบหมายให้รองผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการทำหน้าที่แทน

สำหรับด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ พบว่ามีความแตกต่างรายคู่ ทั้ง 3 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีบทบาทในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนครูน้อย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเข้าไปมีบทบาทในทุกกิจกรรมของสถานศึกษา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติหน้าที่กับครูและบุคลากร จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

มีบทบาทในการบริหารงานวิชาการด้านดังกล่าวมากกว่าสถานศึกษาขนาดอื่น ๆ ในขณะที่สถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนครูมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องใช้รูปแบบการบริหารที่แตกต่างกัน กล่าวคือแทนที่จะลงมาปฏิบัติหน้าที่ด้วยตนเอง ผู้บริหารอาจจะมอบหมายให้รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติหน้าที่แทน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้ง ๆ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอาจจะมีภาระหน้าที่ที่มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กก็ได้ เพราะมีจำนวนนักเรียน จำนวนครูและบุคลากรที่มากกว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นย่อมใช้งบประมาณ จำนวนคน และการควบคุมดูแลที่มากกว่าด้วย

นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนยังเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางมีบทบาทในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขนาดกลางมีจำนวนครูน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมินงานวิชาการมากกว่าที่จะมอบหมายให้หัวหน้าฝ่ายวิชาการดำเนินการแทน จึงทำให้ครูผู้สอนมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการด้านดังกล่าวมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษที่ผู้บริหารสถานศึกษามักจะมอบหมายหน้าที่ดังกล่าวให้กับรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการปฏิบัติหน้าที่แทนเสียเป็นส่วนใหญ่

3. จากการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาผลการประมวลปัญหาและข้อเสนอของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการทั้ง 5 ด้าน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานกับองค์กรภายนอกน้อย ทำให้ขาดโอกาสในการสนับสนุนด้านต่าง ๆ โดยมีค่าความถี่ที่ 37 คะแนน ซึ่งเป็นค่าความถี่ที่มากพอสมควร แต่เมื่อเทียบสัดส่วนกับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดแล้วยังเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ดังนั้นจึงถือได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการด้านการประสานงานวิชาการอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข ปรับปรุง บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ มีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการ เพื่อสามารถให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในองค์กรได้ มีการวางแผนการดำเนินงาน

อย่างเป็นระบบ แบ่งผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ อย่างชัดเจน ตลอดจนการให้ความสำคัญและจัดระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผลในสถานศึกษาให้ชัดเจนและปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรนำปัญหาดังกล่าวไปปรับปรุงแก้ไข อาทิเช่น การกลับมาทบทวนแผนกลยุทธ์สถานศึกษาที่กำหนดไว้ว่าได้นำมาปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์ทุกประเด็นหรือไม่ ควรจัดระบบการมอบหมายงานในองค์กรใหม่ให้มีความเหมาะสมและเท่าเทียมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาสงขลา มีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่จากการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติและผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาสงขลา ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญและพิจารณาทบทวน วางแผนปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานด้านวิชาการให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

2. จากการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาสงขลา มีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ อยู่ในลำดับสุดท้าย โดยเฉพาะการรายงานผลการนิเทศการศึกษา และการรายงานผลการพัฒนาการเรียนรู้ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการประเมินงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการกำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด และให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร/ผลการดำเนินงานผ่านระบบต่าง ๆ อย่างชัดเจนสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น การบริหาร งานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- กรวรรณ จันทน์ผา. (2549). *การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2546). *กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย*. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช่าง.
- งามพิศ คุณสอน. (2542). *ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาภายใต้สภาวะการณ์ปกติและวิกฤติ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จินดา อุศมาน. (2548). *ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

- จรัญ หนูชู. (2549). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา
กรณีศึกษา เขตอำเภอเมืองสตูล*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา:
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2555, 12 ก.ค.). “ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-
2558) ประจำปีงบประมาณ 2554,” สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: www.manager.co.th/ (วันที่ค้นข้อมูล: 5 ธ.ค. 2555).
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. ปัตตานี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ดาร์ตัน พิมพ์อุบล. (2549). *การศึกษากิจการการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ
คิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา)*. ดรช: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชเนศ จำเกิด. (2541, กันยายน). “องค์กรแห่งการเรียนรู้,” *วารสารวิชาการ*. 1(9).
- ธีระ รุณเจริญ, ปราชญา กล้าผจญ และสัมมนา ธนินย์. (2547). *การบริหารเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- ธีระศักดิ์ อุ่ณารมณเเลิศ. (2549). *เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา: การสร้างและการพัฒนา*. นครปฐม:
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธูรกิจ พิมพ์แพง. (2547). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่
ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.

- บั้งอร มธุรสสุวรรณ. (2542). *สภาพการบริหารงานวิชาการระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในเครือคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญมี ก่อบุญ. (2548). *ภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สกนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปรีชาญ เดชศรี. (2555, 11 ธ.ค.). “ผลการวิจัยแนวโน้มการจัดการศึกษาวิทย์ – คณิต ไทยกับนานาชาติในโครงการ TIMSS 2011,” *งานแถลงข่าวของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: www.enn.co.th (วันที่ค้นข้อมูล: 12 ธ.ค. 2555).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.
- _____. (2544). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- _____. (2546). *การบริหารงานวิชาการ ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- _____. (2548). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพฯ.
- พิระพงษ์ เผ่าภูไทย. (2551). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สกนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ โทวณะบุตร. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มานิตย์ คณะวาปี. (2546). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่
การศึกษาขอนแก่น เขต 3. รายงานการศึกษาอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).*
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รุจิรี ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ:
บุ๊ค พอยท์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2545). *ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอลโล่การพิมพ์ (1988)
จำกัด.
- รุ่ง ลอยเลิศ. (2543). *การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอศรีนคร
จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.*
- เรวดี เซวานาลัย. (2546). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา (เดิม). วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.*
- ลิขิต เศรษฐบุตร. (2551). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ คศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.*
- วราภรณ์ จินดาพล. (2550). *ความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ภาคใต้ 1 ต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).*
สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- วราภรณ์ อริยชนพล. (2552). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิทยา นุ่มโนม. (2553). ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2542). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษาและบทวิเคราะห์องค์การทางการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- _____. (2548). โรงเรียนองค์กรแห่งการเรียนรู้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีทางการบริหารศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วิวัฒน์ สุวรรณอภิชน. (2546). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2547). การบริหารงานวิชาการ. ยะลา: โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สรรเสริญ โปร่งจันทิก. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สุกัน เทียนทอง. (2546, มิถุนายน). “การวิจัยในชั้นเรียนแบบหน้าเดียว,” วารสารวิชาการ. 6(6): 3.

สุทิน ทดแทน. (2551). *การบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545). *ภาวะผู้ทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คลิงค์.

สุรพล พุฒคำ. (2544). *หลักทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. ลพบุรี: เอกสารประกอบการสอน สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์. (2546). *ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ: การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการสอนแบบห้องเรียนแบบพึ่งพา*. กรุงเทพฯ: สกศ.

สมบูรณ์ ชูสินธุ์. (2539). *การบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12*. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมแพน จำปาหาวาย. (2547). *การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์.

สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). *พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1. (2555). *แผนกลยุทธ์ 2554-2557*. สงขลา: ฝ่ายส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2. (2555). *แผนกลยุทธ์ 2554-2557*. สงขลา: ฝ่ายส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3. (2555). *ข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษาในสังกัด*. สงขลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3.

_____. (2555). *แผนกลยุทธ์ 2555-2558*. สงขลา: ฝ่ายส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2553). *การพัฒนาการศึกษาทั้งระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนไทย ครั้งที่ 1*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

ลำเรียง แสงทัน. (2548). *บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ตามธรรมชาติของครูวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อรุณวรรณ นาคทองดี. (2549). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นครูมืออาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครนายก*. ปรียญญา นิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อัจฉรา โพธิยานนท์. (2542). *การบริหารทักษะการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

อัมรินทร์ ขุนทองเพชร. (2553). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ตามการรับรู้ของครูผู้สอน*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

อากม วัดไชสง. (2547). *หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา*. สงขลา: ภารกิจการผลิตเอกสารและตำรามหาวิทยาลัยทักษิณ.

อำรุง จันทวานิช. (2546, มกราคม). “โรงเรียนสมบูรณ์แบบ,” *วารสารวิชาการ*. 6(1): 4.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมีรายนาม ดังนี้

1. ดร.นงนภัสส์ มากชูชิต อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. นางรัตนา ชู้น้ำจ้ายศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3
3. นางกวิสรา มั่นคง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านควนจีแรด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สงขลา เขต 3

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ชื่อเรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสงขลา

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา
2. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา
3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทำให้ผลการวิจัยเชื่อถือได้ และมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะไม่มีผลต่อหน้าที่การงานของท่านและตัวท่านแต่ประการใด (ไม่ต้องเขียนชื่อผู้ตอบ) ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและนำผลออกมาใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน

นางไกรวัลย์ รัตนะ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) ให้ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวท่านเอง และสถานศึกษาที่ท่านปฏิบัติงานในปัจจุบัน

1. สถานภาพ
  - ( ) ผู้บริหารสถานศึกษา
  - ( ) ครูผู้สอน

2. วุฒิทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ( ) ปริญญาตรี
  - ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการทำงาน
  - ( ) ต่ำกว่า 10 ปี
  - ( ) ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

4. ขนาดสถานศึกษา
  - ( ) ขนาดเล็ก (โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1 - 120 คน)
  - ( ) ขนาดกลาง (โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121 - 600 คน)
  - ( ) ขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ (โรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียน 601 – 1,500 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนนักเรียน 1,501 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความในช่องรายการโดยละเอียด แล้วพิจารณาว่าผู้บริหารสถานศึกษาของท่านมีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการมากน้อยเพียงใด โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดของท่าน “ระดับความคิดเห็น” แต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ							
1	มีการกำหนดนโยบาย เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา						
2	มีการกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
3	มีการกำหนดนโยบายระเบียบการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน						
4	มีการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
5	มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา						
6	มีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
7	มีการกำหนดนโยบาย ในการนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลการนิเทศการศึกษา						
8	มีการกำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษา						
9	มีการกำหนดนโยบาย ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
10	มีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน						
ด้านการประสานงานวิชาการ							
11	มีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
12	มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
13	มีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อจัดทำระเบียบการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน						

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
14	มีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อจัด อบรมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
15	มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่ออบรมการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา						
16	มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อศึกษา คูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ						
17	มีการประชุมบุคลากรเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามงานและนิเทศการศึกษา						
18	มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแนะแนวทางอาชีพ และแนะแนวการศึกษา						
19	มีการประชุมบุคลากรเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
20	มีการประชุมจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน						
21	มีการประสานงานกับบุคลากรเพื่อความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น						

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
22	มีการประชุมสัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ กับครอบครัวองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						
ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ							
23	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาคู่มือ แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง						
24	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสาร ตำรา เพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
25	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาและจัดทำระบบประมวลผลเพื่อการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน						
26	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาระบบเครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
27	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
28	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสารต่าง ๆ และเป็นທີ່ปรึกษาในการจัดทำเครื่องมือนิเทศการศึกษา						

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
29	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสารประกอบการแนะแนวการศึกษา						
30	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสาร คู่มือ และแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
31	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน						
32	ให้ความช่วยเหลือในการประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น						
33	ให้ความช่วยเหลือในการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ							
34	ส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
35	สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ/อบรมสัมมนา เพื่อนำความรู้มาพัฒนากระบวนการเรียนรู้						

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
36	ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระบบวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน						
37	จัดหางบประมาณเป็นทุนการวิจัยที่มีคุณภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้						
38	สนับสนุนให้ครูและบุคลากรนำวัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้เพื่อการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา						
39	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
40	ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาระหว่างสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
41	ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเมื่อมีโอกา						
42	สนับสนุนงบประมาณในการศึกษาดูงานหน่วยงานที่มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ดี						
43	มีการเชิญผู้นำทางวิชาการด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน						

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
44	ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ศึกษาดูงานเพื่อเปรียบเทียบกับสถานศึกษาอื่น						
45	ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน						
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ							
46	มีการนิเทศกำกับติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
47	มีการรายงานผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชน						
48	มีการรายงานผลการประเมิน การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนทุก ๆ ภาคเรียน						
49	มีการรายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
50	มีการรายงานผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา						
51	มีการรายงานผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
52	มีการรายงานผลการนิเทศการศึกษา						

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
53	มีการรายงานผลการแนะแนวการศึกษา						
54	มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ รายงานผลการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
55	มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และ รายงานผลการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน						
56	มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และ รายงานผลการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น						
57	มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และ รายงานผลการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ

1. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบปรากฏดังตาราง 21

ตาราง 21 ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ตอนที่ 2

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ						
1	มีการกำหนดนโยบาย เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
2	มีการกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
3	มีการกำหนดนโยบายระเบียบการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
4	มีการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
5	มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
6	มีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
7	มีการกำหนดนโยบาย ในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการนิเทศการศึกษา	+1	0	+1	0.67	นำไปใช้ได้
8	มีการกำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
9	มีการกำหนดนโยบาย ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
10	มีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
ด้านการประสานงานวิชาการ						
11	มีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
12	มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อ พัฒนากระบวนการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
13	มีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อจัดทำระเบียบการวัดผลประเมินผลและ การเทียบโอนผลการเรียน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
14	มีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อจัด อบรมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
15	มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อ อบรมการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
16	มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อ ศึกษา คู่มือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
17	มีการประชุมบุคลากรเพื่อแต่งตั้งคณะ กรรมการกำกับติดตามงาน และนิเทศการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
18	มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อ แนะแนวงานอาชีพ และแนะแนวการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
19	มีการประชุมบุคลากรเพื่อแต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
20	มีการประชุมจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
21	มีการประสานงานกับบุคลากรเพื่อความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
22	มีการประชุมสัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทาง วิชาการ กับครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ						
23	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาคู่มือ แนว ทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
24	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสาร ตำรา เพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
25	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหา และจัดทำ ระบบประมวลผลเพื่อการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
26	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาระบบ เครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
27	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
28	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสาร ต่าง ๆ และเป็นพี่ปรึกษาในการจัดทำ เครื่องมือนิเทศการศึกษา	0	+1	+1	0.67	นำไปใช้ได้
29	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสาร ประกอบการแนะแนวการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
30	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสาร คู่มือ และแนวทางในการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
31	ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาสถานที่เพื่อ อำนวยความสะดวกในการส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
32	ให้ความช่วยเหลือในการประสาน ความร่วมมือเพื่อพัฒนางานวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
33	ให้ความช่วยเหลือในการส่งเสริมและ สนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	0	+1	+1	0.67	นำไปใช้ได้
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ						
34	ส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการอบรมเพื่อ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
35	สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ/อบรม สัมมนา เพื่อนำความรู้มาพัฒนากระบวนการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
36	ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับระบบวัดผลประเมินผลและการ เทียบโอนผลการเรียน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
37	จัดหางบประมาณเป็นทุนการวิจัยที่มีคุณภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
38	สนับสนุนให้ครูและบุคลากรนำวัสดุใน ท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้ เพื่อการพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
39	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ใช้และ พัฒนาแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
40	ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ การนิเทศการศึกษาระหว่างสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
41	ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรม เชิงปฏิบัติการเมื่อมีโอกาส	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
42	สนับสนุนงบประมาณในการศึกษาดูงาน หน่วยงานที่มีการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาที่ดี	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
43	มีการเชิญผู้นำทางวิชาการด้านต่าง ๆ มาให้ ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
44	ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ศึกษาดูงาน เพื่อเปรียบเทียบกับสถานศึกษาอื่น	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
45	ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ						
46	มีการนิเทศกำกับติดตาม ประเมินผลและ รายงานผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
47	มีการรายงานผลการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและ สาธารณชน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
48	มีการรายงานผลการประเมิน การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ทุก ๆ ภาคเรียน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
49	มีการรายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
50	มีการรายงานผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
51	มีการรายงานผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	นำไปใช้ได้
52	มีการรายงานผลการนิเทศการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
53	มีการรายงานผลการแนะแนวการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
54	มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผล การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
55	มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และ รายงานผลการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
56	มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และ รายงานผลการประสานความร่วมมือใน การพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
57	มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และ รายงานผลการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

2. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 22

ตาราง 22 ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยภาพรวมและรายด้าน

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
1. ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหาร งานวิชาการ	10	0.700
2. ด้านการประสานงานวิชาการ	12	0.690
3. ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ	11	0.742
4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ	12	0.695
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ	12	0.818
รวม	57	0.918